Iulian Boldea, Dumitru-Mircea Buda, Cornel Sigmirean (Editors)
MEDIATING GLOBALIZATION: Identities in Dialogue
Arhipelag XXI Press, 2018

THE TYPOLOGY OF COMOARA DENOMINATIONS IN THE TOPONYMY FROM OLTENIA AND MUNTENIA

Iustina Burci

Scientific Researcher II, PhD, "C.S. Nicolăescu-Plopșor" Research Center of the Romanian Academy, Craiova

Abstract: *The names of places, registered in any region, are complexly related, through a reciprocal conditioning, to the geography and history of the specific area; they are dependent, in the same time, on the way people perceive the environment, on the way they projected their own experiences on the geographic objects (as in the case of the direct creators or witnesses of a certain name), and also on the fact that they try to explain, post factum, certain denominations. From the category of the toponyms whose emerging is positioned closely between the truth and the legend, we are to analyse, in the present work, those that refer to an element that stirred the imagination of many people along the time: Comoara – the treasure. Based on the information that already exists in Oltenia and Muntenia, we have analysed these denominations from the typological point of view, along with their frequency, in the two regions.*

Keywords:*toponymy, treasure, legend, structure, frequency*

Iorgu Iordan afirma că toponimia poate fi considerată „istoria nescrisă a unui popor, o adevărată arhivă, unde se păstrează amintirea atâtor evenimente, întâmplări şi fapte mai mult ori mai puţin vechi sau importante, care s-au petrecut de-a lungul timpurilor şi au impresionat într-un chip oarecare sufletul popular"[1].

Unul dintre elementele care au impresionat şi înflăcărat în mod constant imaginaţia umană, cu urmări (și) în plan toponimic, a fost cel legat de existenţa unor comori ascunse pe teritoriul sau în proximitatea unor sate româneşti. Puţine sunt comunităţile în al căror folclor local nu figurează legende despre comori; o mare parte dintre acestea sunt plasate sub semnul miticului și al magicului, în timp ce „multe altele sunt adevărate, căci se mai ivesc și astăzi"[2]. Existența lor se află, așadar, la mijlocul drumului dintre fabulos și real, iar în acest ultim spațiu, căutătorii de comori sunt animați, de regulă, de dorința concretă de schimbare bruscă și radicală a condiției materiale.

Comorile[3] au fost ascunse de către persoane cu statut social diferit, în împrejurări și în locuri dintre cele mai diferite.

[1] Iorgu Iordan, *Toponimia românească,* Bucureşti, Editura Academiei Republicii Populare Române, 1963, p. 2.
[2] Tudor Pamfile, *Mitologie românească,* ediție îngrijită și prefațată de Iordan Datcu, București, Editura Grai și Suflet, 2000, p. 287.
[3] Bune – lăsate să le „găsească al cui va fi norocul" sau rele – îngropate de oameni răi ori zgârciți, care, nedorind să le lase nimănui, „mai bine îi îngropau în pământ (banii-n.n.) și îi afuriseau" (Tudor Pamfile, *op. cit.*, p. 294).

BDD-V4620 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 19:29:30 UTC)

Astfel, de o parte se situează jefuitorii – persoane (sau grupuri de persoane) aflate, în general, la limita societăţii sau chiar în afara ei: hoţi, haiduci, bandiţi, tâlhari – care, după ce prădau, ascundeau adesea banii sau obiectele furate în locuri numai de ei ştiute: „În Plaiul Cloşani, din Mehedinţi, se spune că un haiduc pe nume Lupşa Fara ar fi ascuns mai multe comori. Haiducul, care ar fi trăit pe la jumătatea secolului al XVIII-lea, jefuia boieri, greci şi turci, ascunzând banii în scorburi şi peşteri. Ucis de turcii din Ada Kaleh, Fara n-a mai apucat să se bucure de bani, iar ascunzătorile comorilor sale au rămas necunoscute”[4]. Rădăcinile fenomenului coboară adânc în istorie, până în perioada „…dacică sau medievală. De multe ori erau atacate caravanele şi convoaiele care duceau haraciul, tributul sau prada la Roma, Stambul, Buda sau Viena”[5].

De cealaltă parte se află jefuiţii – „oameni bogaţi, boieri, hangii, cârciumari, dregători care, de frica tâlharilor, mai ascundeau din avere pe ici-colo, pe te miri unde. Multe dintre acele ascunzători sunt şi astăzi neatinse”[6]: „… în comuna Stejari, în Gorj, aurul joacă noaptea lângă un copac. Aici se spune că un boier pe nume Aurică Dădulescu a îngropat un cazan cu bani de aur, sădind acolo un scoruş, pentru a-şi aduce aminte locul ascunzătorii”[7]. Indiferent dacă erau bogați ori mai puțin înstăriți, cu toții și-au ascuns, de-a lungul vremii, multul sau puținul, de teamă ca agoniseala lor „să nu încapă cu sila în mână străină”[8]: turci, tătari, muscali etc.

Alteori, nu au existat nici jefuiţi, nici jefuitori, ci doar situaţii care au necesitat punerea la adăpost a bogățiilor: oamenii simpli – „… de frica cheltuielii, ori în așteptarea unei folosințe de mai târziu, cum ar fi comândarea trecerii la viața de veci”[9], cei avuți, din diverse alte motive – în comuna Padeş, de exemplu, se crede că domnitorul Tudor Vladimirescu ar fi ascuns, înainte de începerea revoluției pe care a condus-o, o comoară[10]. Un alt revoluționar, prinţul sârb Milos Obrenovici, a tăinuit în munții care străjuiesc Defileul Dunării, atunci când a trecut fluviul, o comoară formată dintr-o cantitate foarte mare de aur, arme şi provizii[11].

În ceea ce privește locurile alese drept ascunzători, acestea sunt destul de variate, adesea în legătură directă cu ingeniozitatea oamenilor: în vatra focului, sub pat, sub pragul ușii, în grajd sub iesle, în dosul casei, în inima carului, în pereții bisericilor[12] etc. De cele mai multe ori însă,

[4] http://jurnalul.ro/editie-de-colectie/povestea-aurului/despre-blesteme-si-comori-ascunse-520119.html - site accesat la data de 15.04.2018.
[5]https://detech-metaldetectors.ro/articole/comorile-romaniei-inca-nedescoperite-legende-si-controverse-trecut-si-actualitate-aur-si-argint/
[6]*Ibidem.*
[7] Vezi nota 4.
[8] Tudor Pamfile, *op. cit.*, p. 290.
[9]*Ibidem.* De asemenea, printre motive se află „*răsmirițele, vrăjbile*, când lumea trebuie să se pună la adăpost în grabă” (p. 291).
[10] Vezi nota 4.
[11] Vezi nota 5.
[12] Tudor Pamfile, *op. cit*., pp. 287-288; vezi și Simion Fl. Marian, *Sărbătorile la români*. *Studiu etnografic*, vol. III, *Cincizecimea*, Academia Română, Institutul de arte grafice *Carol Göbl*, București, 1901, p. 250. Obiceiul de a ascunde ceea ce prisosește s-a manifestat la nivelul conștiinței umane universale. Spațiul latin și cel germanic, de pildă, au în comun multe credințe despre existența comorilor și a păzitorilor lor (vezi Tudor Pamfile, *op. cit*., pp. 335-337). În ceea ce privește locurile în care erau tăinuite, se merge tot pe ideea ascunderii acolo unde să nu atragă atenția celorlalți. Din spațiul grecesc, de această dată, vine următorul exemplu: „Grecii din Fanar, care cunoșteau bine drumul, își scoaseră aurul de prin beciuri, din temeliile caselor, de sub grămezile de vechituri și din gunoaiele care acopereau cartierul, încercând să-l convingă pe sultan să le dea tronul Bucureștiului pentru o perioadă cât de scurtă” (Doina Ruști, *Manuscrisul fanariot,* Iași, Editura Polirom, p. 6).

BDD-V4620 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 19:29:30 UTC)

comorile își află „adăpost" în spații mai greu accesibile din afara perimetrului locuit: lacuri, păduri, peșteri, răspântii etc. sau, pur și simplu, în pământ, căci „majoritatea locurilor numite astfel (*Comoara* – n.n.) sunt ridicături de pământ, ceea ce corespunde, în general, superstiţiilor populare despre condiţiile de apariţie a acestui fenomen"[13]. Alteori, „în ruinele cetăţilor vechi au fost găsite monezi sau obiecte de podoabă, ceramică etc., adevărate «comori», mai mult sau mai puţin de preţ. Oamenii le-au zis locurilor *La Comoară, Comoara Bătrână, Comorâşte* etc. Misterul acestor locuri s-a destrămat îndată ce pe locurile numite astfel au fost descoperite urmele unor aşezări vechi, alteori resurse de bogăţii metalifere, comori veritabile ascunse atâta vreme, despre care poporul a avut cândva cunoştinţă, dovadă fiind chiar numele locurilor"[14].

În cazul averilor ascunse în pământ, dacă nu erau lăsate „la noroc"[15], să le găsească persoanele cărora le erau destinate, atunci erau încredințate, spre pază, unor ființe cu puteri oculte și răufăcătoare[16] (*Diavolul*[17], *Știma Banilor, Duhul Banilor, Zmeul*[18]), „care vor să ispitească pe oamenii slabi de fire şi lacomi de bani nemunciţi. Semnul exterior al prezenţei unei comori este flacăra roşie care se arată în timpul nopţii, iar efectele ei asupra celui ce se lasă tentat se manifestă printr-un zbucium sufletesc extraordinar, precum şi prin nenorocirile care-l lovesc mai devreme sau mai târziu"[19].

Urme ale existenței comorilor, fie ele reale sau nu, regăsim și în toponimie, în special în denumirile unor locuri minore[20] din perimetrul sau din afara așezărilor rurale. Această categorie de microtoponime va fi analizată în paginile lucrării noastre; arealul investigat este stabilit la cele două regiuni din sudul ţării: Oltenia şi Muntenia, dicţionarele[21] toponimice realizate pentru zonele menționate furnizându-ne materialul necesar investigației. Pe baza acestuia am constatat, pentru început, că cele mai multe nume de locuri au luat naștere prin transferul apelativelor *comoară* și *comorişte* („loc unde s-a găsit sau se află îngropată o comoară"[22]) în toponimie, denumirile omonime, *Comoara* și *Comorištea*, înregistrând și cel mai ridicat număr de apariții:

[13] Iorgu Iordan, *op. cit*., p. 246; vezi și Tudor Pamfile, *op. cit*., p. 327 – „Avem destule mărturii că s-au săpat totdeauna comori. Atâtea movili vechi, semne de hotar au fost mai târziu scociorâte, spre a se vedea dacă nu cumva ascund vreo comoară; ele se întâlnesc mai târziu ca *movilisăpate* sau *movili găunoase*".
[14] Vasile Ioniţă, *Nume de locuri din Banat,* Timişoara, Editura Facla, 1982, p. 83.
[15] Tudor Pamfile, *op. cit*., p. 295. Punerea sub pază ori sub blestem reprezintă un loc comun în istoria universală a comorilor: „…fie că este vorba despre «blestemul faraonilor», «răzbunarea» regilor incași sau puterea magică a amuletelor de jad care păzesc liniștea vechilor morminte ale împăraților chinezi, peste tot în lume există superstiția că bogățiile încredințate spre păstrare pământului sunt păzite de o autoritate transcendentă" (http:hartacomorii.blogspot.ro/2010/09/blestemul-aurului-si-fascinatia.html – site accesat la data de 18.04.2018).
[16] Există și cazuri în care acestea se îngrijesc ca averea să ajungă la cel căruia îi este destinată (vezi Tudor Pamfile, *op. cit*., p. 312).
[17] De unde și unul dintre supranumele acestuia: *Cel-de-pe-Comoară*.
[18] Tudor Pamfile, *op. cit.*, p. 299.
[19] Iorgu Iordan, *op. cit.*, p. 246.
[20] Au în componența denumirii lor cuvântul *comoară* următoarele tipuri de morfonime: coaste de deal, coline, dealuri, depresiuni, drumuri, izlazuri, locuri, măguri, movile, muchii de deal, munți, pajiști, păduri, pășuni, pârâuri, piscuri, platouri, poieni, șesuri, văi, vâlcele. Mai puțin frecvent decât în cazurile mai sus menționate, el apare în numele unor sate și părți de sate.
[21] *Dicţionarul toponimic al României. Oltenia* – DTRO (coord. prof. univ. dr. Gh. Bolocan),vol. 1 (A-B), Craiova, Editura Universitaria, 1993 și urm.; *Dicționarul toponimic al României. Muntenia* – DTRM (coord. prof. univ. dr. Nicolae Saramandu), București, Editura Academiei Române, vol. 1 (A-B), 2005 și urm.
[22] Gh. Bolocan, Elena Șodolescu Silvestru, Iustina Burci, Ion Toma, *Dicționarul entopic al limbii române*, vol. 1 (A-M), Craiova, Editura Universitaria, 2009, p.146.

BDD-V4620 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 19:29:30 UTC)

Comoara [vale c. Vârloveni c. Cotmeana, pădure s. Bărăneşti c. Uda, s. Vârşeni c. Vedea-AG, movilă s.c. Surdila-Găiseanca, s. Cazasu c. Tudor Vladimirescu-BR, colină s. Bălăneşti, Faţa lui Nan c. Cozieni, loc s.c. Murgeşti-BZ, deal s. Gârleşti c. Gherceşti, loc s. Mosna c. Brabova, s. Izvoru Rece c. Cernele, măgură s. Secui c. Teasc, şes s. Mosna c. Brabova-DJ, deal, pădure s. Pârâu de Vale c. Godineşti, pârâu s.c. Godineşti, parte de sat s. Seciurile c. Roşia de Amaradia, loc s. Ceauru c. Băleşti, s. Pârâu c. Brăneşti, s. Bumbeşti-Jiu s. Lăzăreşti c. Bumbeşti-Jiu, s. Pârâu-Vale c. Godineşti, s. Siteşti or. Novaci, s.c. Tismana, s. Cărbuneşti-Sat or Târgu Cărbuneşti, or. Ţicleni, drum s. Cărbuneşti-Sat or. Târgu Cărbuneşti, pajişte s. Ştefăneşti or. Târgu-Cărbuneşti, poiană s.c. Turburea-GJ, pădure s. Ciofliceni s. Tâncăbeşti c. Snagov-IF, pichet de graniţă pe Dunăre în fosta plasă Blahniţa, parte de sat s.c. Malovăţ-MH, loc s. Chilii or. Dobrun, s.c. Morunglav, sat lângă s.c. Morunglav, vale s. Poiana Mare c. Morunglav, păşune, vâlcea s. Strejeştii de Sus c. Strejeşti, pârâu s.c. Grojdibodu, s. Potelu c. Ianca, s. Schitu din Deal s. Schitu din Vale c. Pleşoiu, s. Comăniţa c. Teslui, vale s. Stănculeasa c. Vitomireşti, uliţă s.c. Vultureşti-OT, loc s.c. Jugureni-PH, sat, pădure c. Drăgăneşti Vlaşca, loc s.c. Mavrodin-TR, deal s.c. Mateieşti, s.c. Măldăreşti, loc s. Băiaşu c. Perişani-VL];

*Comorişte*a[23] [măgură s. Stolojani c. Băleşti-GJ, deal s. Bălăceşti c. Bolboşi, deal s.c. Glogova, (*Comorâşte*) deal s. Horăşti or. Motru, loc s. Paltinu c. Negomir, deal, poiană s. Purcaru s. Săuleşti c. Săuleşti-GJ, deal s.c. Cireşu, s.c. Podeni, s. Imoasa c. Corcova, s. Dunărea Mică c. Devesel, s. Bobaiţa c. Malovăţ, s.c. Obârşia Cloşani, s. Cerveniţa c. Prunişor, s. Satu Mare c. Stângăceaua, s. Valea Copcii c. Şimian, pădure s. Schitu Topolniţei c. Izvoru Bârzii, ogaş or. Baia de Aramă, s.c. Obârşia Cloşani, platou, poiană or. Strehaia, păşune s. Ciochiuţa or. Strehaia, loc s. Ergheviţa c. Şimian-MH];

Toponimele *Comoara*, în varianta lor prepoziţională, înregistrează, de asemenea, frecvenţe mai mari în comparaţie cu celelalte denumiri din aceeaşi categorie.

La Comoară [loc s. Dulbanu c. Amaru, s. Răteşti c. Berca, s.c. Blăjani, s. Potoceni c. Mărăcineni, s.c. Tisău, s.c. Ţinteşti-BZ, s.c. Bezdead, s. Picior de Munte c. Dragodana, s. Bunget c. Văcăreşti, s. Broşteni c. Vişina-DB, loc s. Gura Racului c. Bulzeşti, s.c. Gubaucea-DJ, s. Seciuri c. Roşia de Amaradia, s. Turburea de Jos c. Turburea-GJ, loc s.c. Ciorogârla-GR, loc s. Condeieşti c. Bărcăneşti, s. Izvorani c. Ciolpani, s. Broşteni c. Ion Roată-IL, loc s.c. Periş-IF, s.c. Grădinari-OT, loc s.c. Ariceştii Zeletin, s.c. Băneşti, or. Breaza, s. Parepa Ruşani c. Colceag, s. Cosminele de Sus c. Cosminele, s.c. Jugureni, s.c. Lapoş, s.c. Vărbilău-PH, s.c. Dideşti, s. Beuca c. Drăcşănei, s. Orbeasca de Sus c. Orbeasca, s.c. Vedea-TR, s. Proieni or Brezoi, s. Obârşia c. Cernişoara-VL, loc s.c. Coteşti-VR];

La Comori [loc s.c. Cislău, s. Curmătura c. Nehoiu-BZ, s. Valea Leurzii c. Buciumeni, s. Toculeşti c. Măneşti, s.c. Morteni, s.c. Pietroşiţa, s.c. Potlogi-DB, loc s. Stoieneşti c. Modelu-IL, loc or. Breaza, s. Pietriceaua c. Brebu, or. Comarnic, s.c. Starchiojd, s.c. Talea-PH, loc or. Băile Olăneşti, s. Surdoi c. Perişoru-VL].

Ca denumiri ***monomembre*** au fost înregistrate și următoarele toponime:

Comoarele [munte s. Gureni c. Peştişani-GJ];

Comoraşi [parte de sat s. Cernelele c. Păuşeşti-VL];

Comoraua [pădure s.c. Fârtăţeşti, vale s. Zărneşti c. Lăpuşata, (*Comorăua*) pârâu s. Zgubea c. Roşiile-VL];

[23] Variantele fonetice *Comorâşte* și *Comorâştea* nu beneficiază, după cum se va vedea în continuare, de frecvenţe notabile, din contră, ele au apariţii punctiforme.

BDD-V4620 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 19:29:30 UTC)

Comorâşte [vâlcea s. Gornenţi c. Podeni, s.c. Livezile-MH];

Comorâştea [deal s.c. Brezniţa de Ocol-MH];

Comorele [loc s. Grădiştea s. Linia s. Obislavu s. Valea Grădiştei c. Grădiştea-VL];

Comori [deal s. Socu c. Bărbăteşti, loc s. Preajba Mare m. Târgu Jiu-GJ, muchie de deal s. Teiuşu c. Buneşti, izlaz, parte de sat s. Robeşti c. Câineni-VL];

Comoricea (*Comorâcea*) [vâlcea s. Seculeşti c. Bulzeşti-DJ];

Comorile [pădure s. Păltiniş c. Gura Teghii-BZ, loc s. Săcuieni c. Gura Ocniţei-DB, pisc s. Poienile c. Predeal Sărari-PH];

Comorişti [loc s.c. Turceni-GJ, deal s. Peri c. Husnicioara, coastă de deal s. Gornenţi c. Podeni-MH];

Comorîştile (*Comorâştile*) [poiană s. Gheorgheşti c. Ponoarele, deal s.c. Schela Cladovei-MH];

Comorovca [cartier m. Brăila, parte de sat s.c. Dudeşti-BR];

Comoru [deal s. Becheni c. Roşia de Amaradia-GJ].

Spre deosebire de exemplele citate anterior, denumirile ***plurimembre*** câștigă din punctul de vedere al diversității structurale, dar pierd, în schimb, la nivelul numărului de apariții. Iată, în continuare, inventarul acestora:

Ciocu Comorii [s. Gilortu c. Brăneşti-GJ];

Coada Comorelii [s. Zărneşti c. Lăpuşata-VL];

Coada Comorii [s. Răţoaia c. Bucşani, s. Priseaca m. Târgovişte-DB, s. Trufineşti c. Potcoava-OT];

Comoara din Mlacă [movilă s.c. Jugureni-PH];

Comoara Jiteanu [loc s.c. Jugureni-PH];

Comoara lui Manciu [loc s.c. Pârscov-BZ];

Comoara Manciului [pădure s. Lunca Frumoasă, s. Valea Purcarului c. Pârscov-BZ];

Comoara Mare [loc s. Lungeşti c. Cozieni-BZ, deal s. Pârâu de Vale c. Godineşti, pădure s. Godineşti s. Pârâu de Vale c. Godineşti-GJ, poiană, loc s. Corbu or. Brezoi-VL, pădure s. Corbu s. Proieni or. Brezoi-VL];

Comoara Mică [loc s. Lungeşti c. Cozieni-BZ, deal, plantaţie de pomi s. Pârâu de Vale c. Godineşti-GJ, pădure s. Proieni or. Brezoi-VL];

Comoara Mitranei [loc s.c. Piatra-TR];

Comoara Pelcii [pisc s.c. Izvoarele-OT];

Comoara Veche [loc s. Teiu c. Orodel-DJ];

Comoraua Mare [pădure s. Giuleştii de Sus c. Fârtăţeşti-VL];

Comoraua Mică [pădure s. Giuleştii de Sus c. Fârtăţeşti-VL];

Cracu Comorii [s.c. Fălcoi-OT];

Culmea Comorii [s. Socu c. Bărbăteşti, s. Pârâu de Vale c. Godineşti-GJ];

Dealu Comorâştea [s. Miculeşti c. Slivileşti-GJ, s. Imoasa c. Corcova, s. Cerveniţa c. Prunişor, s. Satu Mare c. Stângăceaua-MH];

Dealu Comorâştei [s. Boca c. Samarineşti-GJ];

Dealu Comorii [s. Vârloveni c. Cotmeana, s. Suseni c. Bogaţi-AG, s. Curtişoara c. Bumbeşti-Jiu-GJ];

Dosu Comorii [s.c. Priseaca-DB, s.c. Godineşti-GJ, s. Rufineşti c. Potcoava-OT];

Drumu Comorâcea [s.c. Seculeşti c. Bulzeşti-Dj];

Drumu Comorâştii [s. Cerveniţa c. Prunişor-MH];

BDD-V4620 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 19:29:30 UTC)

Drumu Comorii [loc s. Băduleşti c. Crângurile-DB, s.c. Păuleşti-PH, s.c. Botoroaga, s.c. Drăgăneşti-Vlaşca-TR];
Drumu Comorilor [s. Coasta Mare c. Buneşti-VL];
Drumu di la Comorâşti [s. Cerveniţa c. Prunişor-MH];
Fântâna de la Comorâşte [s. Vrancea c. Burila Mare-MH];
Fântâna din Comoară [s. Ştefăneşti or. Târgu Cărbuneşti-GJ];
Faţa Comoara [s. Trufineşti c. Potcoava-OT];
Faţa Comorâştei [s. Călugăreni c. Padeş-GJ];
Faţa Comorii [s.c. Vitomireşti-OT];
Faţa Comorilor [loc or. Buşteni-PH];
Gaura Comoarei [loc s. Mirceşti c. Tătuleşti-OT];
Gârla din Comoară [s. Ceauru c. Băleşti-GJ];
Grindu Comorii [s. Smârdan c. Ciconeşti-CL];
Groapa Comorii [loc s.c. Ciofrângeni-AG, loc s. Cartojani c. Roata de Jos-GR];
Groapa cu Comoara [loc s.c. Berca-BZ, loc s. Cartojani c. Roata de Jos-GR];
Gruiu Comorii [loc s. Călineşti or. Brezoi-VL];
Izlazu Comorii [s. Pârâu de Vale c. Godineşti-GJ];
În Comoara [s. Zărneşti c. Lăpuşata-VL];
În Comoară [s.c. Vultureşti-OT];
În Comorele [s. Obislavu c. Grădiştea-VL];
În Comori [loc s.c. Mârşa-GR];
În Comorişte [loc s. Erghevița c. Şimian-MH];
În Vârf la Comori [s. Berevoieşti or. Fieni-DB, s. Poiana c. Poiana Câmpina-PH];
La Comoara Dracilor [s. Românești c. Potlogi-DB];
La Comorâşte[s. Cerveniţa c. Prunişor-MH];
Lacu Comorencii [s. Talpa Bâscoveni c. Talpa-TR];
Lacu Comorii [s. Nistoreşti c. Cozieni, s.c. Tisău-BZ];
Lacu de la Comoara Ciufeşti [s. Drăgăneşti c. Drăgăneşti-Vlaşca-TR];
Măgura Comorii [s.c. Tisău-BZ, s. Homorâciu c. Izvoarele-PH, s.c. Nanov-TR];
Măgura cu Comoara [măgură c. Bistreţ-DJ,or. Drăgăşani-VL];
Movila Comorii [loc s. Caravaneţi c. Călmăţuiu-TR];
Pădurea Comorii [s. Stejaru c. Botoroaga, s. Comoara c. Drăgăneşti-Vlaşca-TR];
Piscu Comorilor [loc s.c. Berca-BZ];
Plaiu Comorii [s.c. Tisău-BZ];
Puţu de la Comoară [c. Băneşti-PH];
Râpa Comorii [s. Iedera de Sus c. Iedera, s. Ghirdoveni c. I.L. Caragiale-DB];
Şipotu cu Comori [loc or. Breaza-PH];

La o privire de ansamblu asupra tuturor numelor de locuri mai sus menționate, constatăm că acestea se încadrează în următorul tablou structural / morfosintactic:

A.1. Toponime simple: *Comoara, Comoarele, Comoraşi, Comoraua, Comorâşte, Comorâştea, Comorele, Comori, Comoricea (Comorâcea), Comorile, Comorişte, Comorişti, Comorişti, Comorovca, Comoru.*

A.2. Toponime analitice, în care

a) de la hiperonimul *comoara* ia naștere un complex de hiponime prin atașarea unor substantive proprii, adjective şi prepoziţii, care expun la modul concret contextul motivaţional

BDD-V4620 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 19:29:30 UTC)

care le-a generat apariţia: *Comoara din Mlacă, Comoara Jiteanu, Comoara lui Manciu, Comoara Manciului, Comoara Mare, Comoara Mică, Comoraua Mitranei, Comoara Pelcii, Comoara Veche, Comoraua Mare, Comoraua Mică*; determinanții sunt, așadar:

- antroponimici (în cazurile nominativ sau genitiv sintetic şi analitic): *Jiteanu*, *lui Manciu*, *Manciului*, *Mitranei*, *Pelcii*;
- adjectivali: *Mare*, *Mică*, *Veche*;
- prepoziţionali (cu acuzativul): *din Mlacă*.

b) nume de locuri în care apelativul *comoară* apare, de această dată, ca determinant, nu ca determinat, poziţionându-se pe locul secund[24] în cadrul structurii toponimice: *Ciocu Comorii, Coada Comorelii, Coada Comorii, Cracu Comorii, Culmea Comorii, Dealu Comorâştea, Dealu Comoara, Dosu Comorii, Drumu Comorâcea, Drumu Comorilor, Drumu di la Comorâşti, Fântâna di la Comorâşte, Fântâna din Comoară, Faţa Comoara, Faţa Comorâştei, Faţa Comorii, Faţa Comorilor, Gaura Comoarei, Gârla din Comoară, Groapa cu Comoara, Gruiu Comorii, Izlazu Comorii, Izvoru Comorii, Lacu Comorii, Măgura Comorii, Măgura cu Comoara, Pădurea Comorii, Piscu Comorilor, Plaiu Comorii, Puţu de la Comoară, Râpa Comorii, Şipotu cu Comori* etc. În aceste situații, *Comoara* „îmbracă" următoarele forme sintactice:

- genitiv sintetic: *Comorii, Comorelii, Comorilor, Comorâştei, Comoarei*;
- nominativ: *Comorâştea, Comoara, Comorâcea*;
- acuzativ cu prepoziții simple și compuse: *di la Comorâşti, di la Comorâşte, din Comoară, cu Comoara, de la Comoară, cu Comori*.

A.3. Nume de locuri în care *Comoara* redevine elementul generic al construcției, dar în care prepozițiile, ante plasate, potențează caracterul de reper al toponimelor: *În Comoară, În Comorele, În Comori, În Comorişte, La Comoară, La Comorâşte, La Comori, La Comoara Dracilor*. Într-un singur caz, *În Vârf la Comori,* avem de-a face cu alăturarea a două structuri prepoziționale, iar în altul, *Lacu de la Comoara Ciufeşti*, determinantul este unul cu structură dezvoltată, cuprinzând și particularizarea toponimică a comorii.

B. Restrângând acum cercul observației strict asupra cuvântului *Comoara*, observăm faptul că apar atât structuri nederivate – *Comoara, Comori, Comorile,* cât și derivate: cu sufixul colectiv *-işte*/*-îşte* „loc unde se află o comoară" – *Comorâşte(a), Comorişte, Comorişti*, *-aşi*, desemnând un nume de grup – *Comoraşi*, *-icea*, cu sens diminutival – *Comoricea*, *-ovca* – *Comorovca* (nume personal, provenit de la sl. „komora - comoară"). În aceste ultime cazuri însă, afixarea are loc la nivelul limbii comune, fapt irelevant pentru analiza noastră, numele fiind transferate în toponimie fie din limba comună – primele, fie din antroponimie – ultimul. În ceea ce privește numărul, singularul (*Comoara, Comorişte, Comorâcea* etc.) și pluralul (*Comori, La Comori, Drumu Comorilor, La Vârf la Comori* etc.) sunt utilizate pentru a descrie cu fidelitate situația existentă pe teren. Atrag atenția aici două forme, una la singular – *Comoru* și alta la plural – *Comorele.* În primul caz, la baza toponimului se află cuvântul *comoară* care își schimbă însă genul, devenind neutru, sub influenţa genului obiectului denumit: *Dealu Comoru.* În cel de-al doilea, întâlnim apelativul *comor*[25], cu pluralul *comoruri* „comoară". În DA apare și varianta *comoră*, probabil cu pluralul *comorele*[26].

[24] Determinatul este, în aceste circumstanțe, un termen geografic popular.
[25] Vezi și sl. *komora* (din care provine românescul *comoară*).
[26] DTRO, s.v. *Comorele.*

BDD-V4620 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 19:29:30 UTC)

*

În câteva situații, *comoară* este substituit de către apelativul *bani*. Dacă în cazul celui dintâi plaja semantică este una mai cuprinzătoare, în dicționarele explicative termenul fiind glosat, în general, drept: grămadă de bani, de aur, obiecte de preț[27] (păstrate sub lacăt, ascunse în pământ etc.), *bani* are un sens restrâns, desemnând moneda de schimb. De aici, poate, și de la impactul pe care l-au avut cei doi termeni în conștiința mitică umană vin și diferențele de frecvență, toponimele în care apare ultimul termen[28] fiind extrem de puține:

Balta de Bani [s. Izvoru c. Creţeni-VL];
Cioaca cu Bani [c. Teleşti, s. Cetatea Vârf c. Câlnic-GJ];
Coasta de la Bani [s. Lânga c. Pieleşti-DJ];
Copaciu cu Bani [loc s. Mamu c. Lungeşti-VL];
Fagu cu Bani [s.c. Cislău-BZ];
Grindu cu Bani [grind, măgură s. Tunarii Vechi c. Poiana Mare, pădure s.c. Piscu Vechi, grind s. Popeşti c. Melineşti-DJ];
Groapa cu Bani [s.c. Băbana-AG, s. Smadovicioara c. Secu, s.c. Şimnicu de Sus-DJ, s. Boca c. Samarineşti-GJ, s. Gropşani c. Vulpeni-OT, s. Aluniş s. Târgu Gânguleşti c. Berbeşti, s.c. Livezi, s. Zmeurăt c. Stoieneşti-VL];
Gropile cu Bani [s. Priseaca c. Coseşti-AG];
Lacu cu Banii [s. Corbişori c. Corbi-AG];
Măgura cu Bani [s.c. Afumaţi, or. Calafat-DJ];
Muchia cu Bani [s.c. Cislău-BZ].

*

Numele de locuri care au la bază apelativul *comoară* suprapun două segmente de viață: unul reprezentat de realitatea istorică concretă – adusă la lumină de cei care, umblând după comori, descoperă „bogății tăinuite, bune și acestea, dacă nu pentru săpători, ci pentru istorici”[29], altul de cea mitică și legendară[30], căci „fiecare ruină își are povestirea sa și fiecare povestire își are comoara ei, după care fuge gândul celor de azi”[31].

În ceea ce ne privește, denumirile prezentate se încadrează în tiparele toponimiei românești; aceasta a împrumutat din limba comună apelativul *comoară*, pe care l-a utilizat în conformitate cu logica propriului său sistem, combinându-l (în denumirile compuse) ori transformându-i aspectul (prin utilizarea lui la singular sau la plural; în genitiv sau în acuzativ; articulat sau nearticulat) astfel încât să reflecte întocmai un aspect din existența unor comunități umane.

[27] Inclusiv vestigii arheologice.
[28] Și în ceea ce privește atestările, numele de locuri în care apare cuvântul *comoară* coboară adânc în istorie față de cele formate cu *bani*, „certificatul de naștere” al celor din urmă consemnând date târzii, după 1750. În schimb, în cazul lui *Comoară* există atestări de câteva sute de ani: 1551 – *Comoara*, sat lângă s.c. Morunglav (OT), 1571 – *Comoara*, pârâu s. Comănița (OT), 1575 – *Gruiu Comorii,* loc s. Călineşti (VL), 1593 – *Comoara*, loc s.c. Jugureni (PH), 1602 – *Comorişte*a, loc s. Erghevița (MH), 1609 – *Comoara*, măgură s. Secui (DJ), 1633 – *Comoara din Mlacă*, movilă s.c. Jugureni (PH), 1646 – *Măgura cu Comoara*, măgură c. Bistreţ (DJ) etc. De remarcat faptul că satul aflat lângă comuna Morunglav este atestat documentar aproape concomitent cu apelativul *comoară* (cca 1550 – vezi https://dexonline.ro/definitie/comoar%C4%83).
[29] Tudor Pamfile, *op. cit.,* p. 327.
[30] Unele comori ar fi fost ascunse de către *Urieși* și *Jidovi*, ființe fabuloase care au populat pământul și ale căror oase mari s-au găsit îngropate. Apelativul *jidov* a stat, de altfel, „la baza numirii locurilor cu ruine socotite rămășițe ale așezărilor populate de *jidovi* (uriași)” (Vasile Ioniță, *op. cit.,* p. 80).
[31] Tudor Pamfile, *op. cit.,* p. 335.

BDD-V4620 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 19:29:30 UTC)

BIBLIOGRAPHY

1. Bolocan, Gheorghe, Şodolescu Silvestru, Elena, Burci, Iustina, Toma, Ion, *Dicţionarul entopic al limbii române,* (DELR), Craiova, Editura Universitaria, 2009, vol. I (A–M).

2. *Dicţionarul toponimic al României. Oltenia* – DTRO (coord. prof. univ. dr. Gh. Bolocan),vol. 1 (A-B), Craiova, Editura Universitaria, 1993 şi urm.

3. *Dicţionarul toponimic al României. Muntenia* – DTRM (coord. prof. univ. dr. Nicolae Saramandu), Bucureşti, Editura Academiei Române, vol. 1 (A-B), 2005 şi urm.

4. Ioniţă, Vasile, *Nume de locuri din Banat,* Timişoara, Editura Facla, 1982.

5. Iordan, Iorgu, *Toponimia românească,* Bucureşti, Editura Academiei Republicii Populare Române, 1963.

6. Marian, Simion Fl., *Sărbătorile la români*. *Studiu etnografic*, vol. III, *Cincizecimea*, Academia Română, Institutul de arte grafice *Carol Göbl*, Bucureşti, 1901.

7. Pamfile, Tudor, *Mitologie românească,* ediţie îngrijită şi prefaţată de Iordan Datcu, Bucureşti, Editura Grai şi Suflet, 2000.

8. Ruşti, Doina, *Manuscrisul fanariot,* Iaşi, Editura Polirom, 2015.

SURSE ON-LINE:

http://jurnalul.ro/editie-de-colectie/povestea-aurului/despre-blesteme-si-comori-ascunse-520119.html – site accesat la data de 15.04.2018.

https://detech-metaldetectors.ro/articole/comorile-romaniei-inca-nedescoperite-legende-si-controverse-trecut-si-actualitate-aur-si-argint/ –site accesat la data de 15.04.2018.

http:hartacomorii.blogspot.ro/2010/09/blestemul-aurului-si-fascinatia.html – site accesat la data de 18.04.2018

https://dexonline.ro/definitie/comoar%C4%83 – site accesat la data de 18.04.2018

BDD-V4620 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 19:29:30 UTC)